

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת משה פסל

פ/25/5026

הצעת חוק יום לציון עליית יהודי תימן ולזכר הנספים בדרך לישראל, התשפ"ה-2024

1. יום לציון עליית יהודי תימן ולזכר הנספים בדרך לישראל
- (א) מדי שנה, ביום 16 בדצמבר, המועד שבו החל מבצע "על כנפי נשרים" בשנת 1948 לעלייתם ולקליטתם של יהודי תימן במדינת ישראל, יקיים יום לציון עליית יהודי תימן ולזכר הנספים בדרך לישראל (בחוק זה – יום לציון עליית יהודי תימן ולזכר הנספים בדרך לישראל).
- (ב) חל 16 בדצמבר ביום חג, מנוחה או שבתון, ביום זיכרון או ציון ממלכתי, או ביום שלפני אחד הימים כאמור, יקוימו הפעילויות של היום לציון עליית יהודי תימן ולזכר הנספים בדרך לישראל ביום ג' בשבוע שלאחר מכן.
2. דרכי קיום
- (1) יתקיים טקס מרכזי לציון עליית יהודי תימן לפי החלטת ראש הממשלה;
- (2) יתקיים טקס זיכרון לזכר יהודי תימן שנספו בדרכם לישראל, לפי החלטת ראש הממשלה;
- (3) הכנסת תקיים דיון מיוחד במליאת הכנסת במועד האמור בסעיף 1 או במועד סמוך לו; חל יום לציון עליית יהודי תימן במהלך פגרת הכנסת, רשאי יושב ראש הכנסת לקבוע מועד אחר לציון יום זה במליאת הכנסת;
- (4) במוסדות החינוך יוקדש זמן ללימוד הנושא, ככל שיחליט על כך שר החינוך.
3. ביצוע
- שר שתקבע הממשלה ממונה על ביצוע חוק זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

עליית יהודי תימן היא אחד הפרקים המרגשים והחשובים בהיסטוריה של מדינת ישראל והעם היהודי. העלייה מתימן, ובפרט מבצע "על כנפי נשרים" שכונה גם "מרבד הקסמים", והתרחש בשנים 1948–1950, סימן את תחילתן של העליות ההמוניות והיווה עדות חיה לחזון הציוני של קיבוץ גלויות והבאת יהודי התפוצות לארץ ישראל.

עלייתם של יהודי תימן התעצמה לאחר הכרזת העצמאות בשנת 1948, בעקבותיה התעורר גל אנטישמיות משמעותי בתימן שהפך את חייהם של יהודים תימן לקשים ומסוכנים יותר. הידיעות על הקמת מדינת ישראל והאפשרות להגיע לארץ המובטחת דחפו רבים מהם לעלות. רוב יהודי תימן גרו בכפרים מבודדים, וכדי להגיע למחנה פליטים בו רוכזו העולים עד לעזיבתם, הם יצאו למסע רגלי מסוכן שנמשך לעיתים שבועות וכלל חציית מדברים בתנאי מזג אוויר קשים. גם במחנה שררו תנאים קשים לרבות צפיפות גבוהה, תנאים תברואתיים ירודים ומחסור במזון ובמגורים נאותים, שהובילו למחלות, תת-תזונה, קשיים פסיכולוגיים, ואף למותם של מאות אנשים. כדי להכיר בחשיבותה של עליית יהודי תימן ולהנציח את תרומתם הייחודית לחברה הישראלית, וכן כדי להנציח את זכרם של אלו שנספו בדרך, מוצע לקבוע יום שנתי לציון עליית יהודי תימן ולזכר הנספים בדרך לישראל. מוצע שהיום השנתי יתקיים ב-16 בדצמבר, המועד בו החל מבצע "על כנפי נשרים", ויצוין באמצעות קיום דיון מיוחד במליאת הכנסת, טקס מרכזי וטקס זיכרון לפי החלטת ראש הממשלה, וכן על ידי הקדשת זמן ללימוד הנושא במערכת החינוך ככל שיחליט על כך שר החינוך. הצעת החוק תעזור לחזק את הזיקה של הדורות הצעירים למורשת והזהות של יהודי תימן, שכן קיומו של יום ציון שנתי לעלייתם יאפשר להם להכיר את ההיסטוריה המפוארת של קהילתם, את הקשיים והאתגרים שעמדו בפניהם ואת הישגיהם הגדולים. הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת יונתן מישרקי (פ/4883/25).

הצעת החוק זהה לפ/4883/25 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ז בחשוון התשפ"ה (18.11.2024)